

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-179-4-41>

ДО ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ МЕДИЧНОГО КАНАБІСУ

Мурач Д. В.

здобувач вищої освіти

Навчально-науковий інститут права

Сумського державного університету

м. Суми, Україна

Янішевська К. Д.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства

Сумський державний університет

м. Суми, Україна

Питання легалізації медичного канабісу в Україні обговорюється досить давно. Суттєві кроки щодо запровадження конкретної державної політики щодо реалізації марихуани в Україні припали на першу декаду 2021 року. Саме 2 червня 2021 року, до Верховної Ради України було направлено Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання обігу конопель в медичних цілях, науковій та науково-технічній діяльності № 5596. Одним із ключових положень цього НПА є доповнення до статті 2 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 15.02.1995 року № 60/95-ВР [2] наступних положень: «До наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів не належать промислові коноплі, товари, які вироблені (виготовлені) з них, продукти їх переробки, якщо вміст тетрагідроканабінолу у сухій масі таких товарів чи продуктів переробки не перевищує 0,2 відсотка» [1]. Фактично, це легалізує реалізацію канабісу в Україні. Однак, законопроект не знайшов підтримки серед депутатів Верховної Ради України, і 13.07.2021 року його було повернуто для доопрацювання ініціатору. Однак, це породило значну полеміку щодо необхідності запровадження таких законодавчих змін в Україні.

Одним із аргументів за легалізацію канабісу є імплементація міжнародних стандартів у сфері медицини в Україні. Так, нині законодавством країн Європи (зокрема, Греції, Люксембург, Македонії, Німеччини, Норвегії, Португалії), Північної та Південної Америки (Аргентина, Колумбія, Мексика, Перу, Чилі) та інших країн (Австралія,

Філіппіни, Ямайка) дозволено використання канабісу в медицині [4]. Але, медичні дослідження вказують на негативний потенціал застосування канабісу в сфері медицини. Так, К. Коен, А. Вайцман та А. Вайнштейн зазначають, що повторне вживання канабісу було пов'язано з короткостроковими та довгостроковими побічними ефектами, включаючи респіраторні та серцево-судинні розлади, когнітивні зміни, психози, шизофренію та розлади настрою в людей. При цьому, дослідники вказують на існуючий потенціал використання медичних препаратів на основі речовин канабісу, а не терапії самим канабісом [7]. При цьому, вчені Ж. Лафай, Л. Каріла, Л. Блеча та А. Бен'яміна у своїй праці акцентують увагу на необхідності більш детального та ґрунтовного дослідження застосування канабісу в медичній сфері [8]. Тобто, дослідження не вказують на остаточний позитивний потенціал канабісу в медицині.

Існує аргумент, що легалізація дозволить зменшити кількісні показники наркотичної злочинності в Україні. З цього приводу повністю не погоджуємося з позицією К. Гургової та В. Касьяненка, які вказують, що декриміналізація канабісу скоротить число ув'язнених в нашій країні, а тому з держави впаде тягар утримувати людей, які потрапили до в'язниці, в тому числі, із податків громадян України [5, с. 386-387]. Враховуючи жахливу ситуацію з незаконним обігом наркотичних речовин в Україні, подібне твердження не є раціональним. Так, статистично це зменшить кількість вчинених кримінальних правопорушень. Однак, з точки зору неформальної логіки, декриміналізація суспільно-небезпечного діяння не уніфікує негативний характер його наслідків. Тому, така позиція, на нашу думку, є деструктивною та необґрунтованою.

Більше того, у січні 2019 року Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) направила ряд рекомендацій щодо зміни контролю над оборотом канабісу та речовинами, пов'язаними з ним. 02.12.2020 Комісія ООН з наркотичних засобів прийняла рішення по цих рекомендацій. Зокрема, вона постановила «виключити канабіс і його похідні зі Списку IV Єдиної конвенції про наркотичні засоби 1961 року, куди входять наркотики, що підлягають жорсткому контролю. У той же час вона зберегла його у Списку I – переліку всіх наркотиків, які підпадають під міжнародний контроль [3].

З цього приводу, заслуговує уваги те, що у Висновку на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання обігу конопель в медичних цілях, науковій та науково-технічній діяльності» № 5596 від 02.06.2021 року, Головне науково-експертне управління зазначило, що легалізація канабісу

допустима лише за умови створення ефективного механізму контролю, оскільки враховуючи рівень корупції, пом'якшення правового режиму обігу рослин роду коноплі (*Cannabis*) може, крім позитивних результатів, також мати суттєві негативні наслідки [6].

В, за даними Національного звіту щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за 2020 рік, поширеність вживання будь-яких наркотиків протягом життя тільки лише серед українських учнів у віці від 15-17 років не вища за середньоєвропейський показник. Дані вказують, що близько 85,7% опитуваних вживали алкогольні напої, близько 50% палили цигарки, та частка підлітків, які вживали хоча б один раз в житті які-небудь наркотичні речовини склала аж 18% [9, с. 13]. Однак, ці статистичні дані включають в себе лише «офіційно задокументовану» інформацію. За показаннями незалежних експертів, кількість наркозалежних в Україні становить 1,5-2 мільйона осіб, що в десятки разів перевищує різні офіційні цифри [10]. Одним негативних із наслідків легалізації медичного канабісу є вірогідність підроблення медичних довідок і, навіть, самого канабісу на речовину, вміст ТГК якої значно перевищує 0,2 %. При цьому, суттєвою проблемою є можливість перевірки таких підробок та складність їх процесуального доказування в суді. Це доводить той факт, що легалізація канабісу може негативно вплинути на і без того жахливу ситуацію з наркозалежністю в Україні.

Таким чином, враховуючи усі наведені у дослідженні факти, статистичні дані, доктринальні джерела та думки окремих науковців, ми можемо дійти однозначного висновку, що легалізація медичного канабісу в Україні не є раціональним кроком у сфері реформування медицини та антинаркотичної політики. Запровадження таких змін у національному законодавстві може зумовити настання суспільно-небезпечних наслідків, що в основному будуть проявлятися в погіршенні ситуації з наркозалежністю в Україні.

Література:

1. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання обігу конопель в медичних цілях, науковій та науково-технічній діяльності від 02.06.2021 № 5596. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=72094&pf35401=548544>.
2. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15.02.1995 року. № 60/95-ВР. Дата оновлення: 05.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 23.11.2021).

3. CND votes on recommendations for cannabis and cannabis-related substances. United Nations Commission on Narcotic Drugs. 2020. URL: https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/CND_Sessions/CND_63Reconvened/Press_statement_CND_2_December.pdf.

4. Алекперова Н. В., Косяченко К. Л., Усенко В. О. Огляд світового ринку канабісу та канабіодів для медичних цілей та перспективи його розвитку в Україні. URL: <http://ir.library.nmu.com/bitstream>.

5. Гуртова К.М., Касьяненко В. Д. Проблеми «медицизації» марихуани в Україні. Харківський національний університет внутрішніх справ: 20 років у статусі національного : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2 берез. 2021 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. С. 385-387.

6. Висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання обігу конопель в медичних цілях, науковій та науково-технічній діяльності» від 30.06.2021 року. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=72094&pf35401=550391>.

7. Cohen K., Weizman A., Weinstein A. Positive and Negative Effects of Cannabis and Cannabinoids on Health. *Clinical pharmacology and therapeutics*, 105(5). 2019. Pp. 1139–1147. DOI: <https://doi.org/10.1002/cpt.1381>.

8. Lafaye G., Karila L., Blecha L., Benyamina A. Cannabis, cannabinoids, and health. *Dialogues in clinical neuroscience*, 19(3). 2017. Pp. 309–316. DOI: <https://doi.org/10.31887/DCNS.2017.19.3/glafaye>.

9. Звіт щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за 2020 рік (за даними 2019 року). URL: <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/attachments/13559/Zvit-shhodo-narkotykyiv-ta-alkogolyu-za-2020-rik.pdf>.

10. Онуфрив М. Панепідемія наркозалежності: причини й наслідки. Що робити? URL: <http://www.webcitation.org/6IqEYr3Zt>.